

Panel discussion: From Cyber Security to Cyber Resilience
Παρασκευή, 28 Απρίλη (15:30-16:30)

Δημήτρης Γκρίτζαλης, Καθηγητής Κυβερνοασφάλειας, Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Απόστολος Λεωνιδόπουλος, Διευθύνων Σύμβουλος, IBM/Kyndryl Greece & Cyprus

Νικόλας Πετράκης, Country Manager Greece, Visa

Ευγενία Τσαπραλή, Διευθύντρια Επιχειρησιακής Συνέχειας, Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας

Αναστάσιος Χατζηθεοδοσίου, CEO, Mega Brokers

Συνοπτική τοποθέτηση Δ. Γκρίτζαλη

Q.: Tell us about the **current trends in cyber threats** and the **new kind** of threats that are coming.

A.: Οι κυβερνο-απειλές προέκυψαν και συνόδευσαν την άφιξη του **Κυβερνοχώρου**. Πρακτικά συνόδευσαν την έλευση του **Διαδικτύου** και του **Παγκόσμιου Ιστού**, καθώς και την παγκόσμια διάδοση των **έξυπνων φορητών** συσκευών. Κοινωνικο-πολιτικά, αποτελούν προϊόν του 2^{ου} Παγκοσμίου και του Ψυχρού Πολέμου («*Πόλεμος πατήρ πάντων*», Ηράκλειτος), καθώς και της ραγδαίας επέκτασης της **εγκληματικότητας** και της **διαφθοράς** στις κοινωνίες του 20-21^{ου} αι.

Η επίθεση στο Παγκόσμιο Κέντρο Εμπορίου (**WTC**, Νέα Υόρκη 2001) ήταν σημείο καμπής. Επιβεβαίωσε τη σύγκλιση μεταξύ των πεδίων άμυνας κατά των κυβερνο-απειλών, δηλαδή της **Κυβερνοασφάλειας** και της **Προστασίας Κρίσιμων Υποδομών**. Η (κυβερνο)ανθεκτικότητα επιχειρεί να εκφράσει, ολιστικά, αυτή τη σύγκλιση. Αυτό που βιώνουμε, σήμερα, είναι ένας υποβόσκων προβληματισμός που αποσκοπεί στη διασφάλιση του μείζονος πολιτικο-κοινωνικού ζητούμενου: «*εθνική ασφάλεια – προστασία πολιτών – προστασία υποδομών*».

Οι συρράξεις του 21^{ου} αιώνα ανέδειξαν νέες μορφές κυβερνο-απειλών. Άλλες αποσκοπούν, ευθέως και απροκάλυπτα, στον **παράνομο πλουτισμό** και άλλες στην πολιτική και κοινωνική **επιρροή και επιβολή**. Οι πρώτες ανέδειξαν ως μείζονες κυβερνο-απειλές το **ιομορφικό λογισμικό** (malware), το **λυτρισμικό** (ransomware) και τις επιθέσεις **άρνησης υπηρεσιών** (DDoS). Οι δεύτερες, τεχνολογικά εξαιρετικά προηγμένες, εστιάστηκαν σε συγκεκριμένους πολιτικο-στρατιωτικούς στόχους (**Προηγμένες Διεσδυτικές Απειλές** (Advanced Persistent Threats)).

Οι πρόσφατες κυβερνο-απειλές αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα **υβριδικών απειλών** (συνδυασμός τεχνολογικών, στρατιωτικών, πολιτικών και διπλωματικών μέσων) Επίσης, συνδυάζονται με την ερευνητική πρωτοπορία στην **Τεχνητή Νοημοσύνη** (AI), τη **Μηχανική Μάθηση** (ML), την **Επεξεργασία Φυσικής Γλώσσας** (NLP) και τα **Μεγάλα Δεδομένα** (BD). Πρόκειται για μια ιστορικά αέναη αναμέτρηση. Η αναγνώριση των αντίπαλων αφήνεται στους ακροατές.

Q.: Tell us how you think that an **organization can become resilient**.

A.: Η διασφάλιση της **κυβερνο-ανθεκτικότητας** ενός Οργανισμού είναι έργο **επείγον, ζωτικό, απαιτητικό, αλλά και εφικτό** στον αναγκαίο βαθμό. Απαιτεί **μη αμελητέους πόρους** και προϋποθέτει εμπλοκή επιστημόνων με **αυξημένη τεχνογνωσία**.

Η **κατανόηση της Διοίκησης** κάθε Οργανισμού για την αναγκαιότητα κυβερνο-ανθεκτικότητας είναι μείζον παράγοντας, σε συνδυασμό με τις **προβλέψεις του νομοθέτη**. Ειδικά για τη Δημόσια Διοίκηση, οι εύλογες **προσδοκίες των πολιτών** αποτελούν ακόμη έναν μείζονα παράγοντα.

Οι παρεμβάσεις που απαιτούνται για διασφάλιση της κυβερνο-ανθεκτικότητας πρέπει να είναι **έγκαιρες, συστηματικές και συνδυαστικές**. Δρούμε **προληπτικά** και μόνο αν αστοχήσουμε κατασταλτικά. Δρούμε **οργανωμένα** και όχι αποσπασματικά. Επειδή, όσο καλά κι αν έχουμε προστατευθεί, η αστοχία είναι πάντοτε ενδεχόμενη, εστιάζομαστε στους **θεμελιώδεις στόχους** μας έχοντας ιεραρχήσει έγκαιρα τις στρατηγικές επιλογές μας.

Συνδυάζουμε **τεχνογνωσία από διάφορες επιστήμες**. Όποιος πιστεύει ότι η κυβερνο-ανθεκτικότητα αφορά μόνο Πληροφορικούς ή μόνο Νομικούς, **δεν θα τη διασφαλίσει ποτέ**. Η εμπειρία από την προσαρμογή των Οργανισμών στις επιταγές του ΓΚΠΔ απέδειξε περίτρανα ότι η **πολυεπιστημονική συνδρομή** είναι ο ενδεδειγμένος δρόμος. Κανένας δεν περισσεύει, αλλά ούτε όλοι μαζί επαρκούμε. Συνεπώς, **δρούμε ενωμένοι, πρώτα ο άνθρωπος και τα δικαιώματά του**.